

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravišstvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . K 4.—
pololetna . . „ 2.—
četrtna . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 7.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1911.

Leto VI.

Delavski poučni tečaj.

J. S. Z. nam pošilja vabilo k delavskemu poučnemu tečaju, ki se bo vršil v Ljubljani v dneh od 5. do 12. marca 1911. Spored I. Nedelja dne 5. marca 1911: Ob 10. uri dopoldne shod, ki ga sklicuje Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani. Popoldne ob 6. uri: Igra, ki jo uprizaro Katoliško izobraževalno društvo iz Most. II. Od ponedeljka dne 6. marca do sobote dne 11. marca 1911: A. predavanja. 1. Dr. Aleš Ušeničnik. Apologetika; 2. Dr. J. Krek. Delavstvo in politika; 3. Evgen Jarc. Delavstvo in izobrazba; 4. Dr. Evgen Lampe. Osnovni temelji delavskega združevanja; 5. Dr. J. Krek. Velika industrija in delavstvo; 6. Dr. Lovro Pogacnik. Občinski red in občinski volivni red za deželo; 7. Dr. Ferdinand Tomažič. Bolniško in nezgodno zavarovanje; 8. Jože Gostinčar. Reformni načrt socialnega zavarovanja za starost in onemoglost; 9. Ivan Traven. Delavske gospodarske organizacije; 10. Dr. Franc Derganc. Socialna medicina; 11. Luka Smolnikar. Delavec v društvu; 12. Karel Dermastija. Praktično poslovanje v delavskih organizacijah. B. Ogledi za delavstvo zanimivih naprav (Katoliška tiskarna, Delavske hiše, bolnišnica, delavsko konsumno društvo, tobačna tovarna, Marijanišče i dr.). C. Razgovori. Javni razgovori in praktični nastopi vsak večer. III. Nedelja, dne 12. marca ob 10. uri dopoldne: Velik delavski shod. Tečaj se vrši v novem Ljudskem domu v Ljubljani. Udeležiti se ga sme vsak krščansko-socialen delavec ali vsaka krščansko socialna delavka. Ker pa bo število udeležnikov omejeno, imajo prednost člani Jugoslovanske Strokovne Zveze. Vsa pojasnila daje odbor Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani Zato naj se delavci, ki se nameravajo udeležiti tega tečaja, pisмено zglasijo pri tem odboru, ob svojem dohodu pa naj se osebno zglasijo v odborovi pisarni v hiši Zadrugne zveze na Dunajski cesti št. 32.

Mi I. večji delavski tečaj zelo pozdravljamo. Naj bi rodil obilo uspeha in naj bi povzročil, da se pomnože vrste slovenskega krščansko socialnega organiziranega delavstva. Vso čast pa deželni odboru vojvodine Kranjske, ki je s podporo 500 K omogočil J. S. Z., da priredi velevažen delavski tečaj.

Kako stanujejo delavci drugod?

Skupina Ljubljana »Prometne zveze« je imela zvečer dne 7. t. m. svoj redni mesečni sestanek, katerega je posetil kot poročevalec dr. Adlešič. Udeležba je bila povoljna. Kot hvalevredno se mora omeniti, da so bile takrat gospe soproge železničarjev lepo zastopane. Gospod dr. Adlešič je navzočim v lepih, poljudnih in prepričujočih besedah obrazložil pomen stavbnih zadrug s posebnim povdarkom za bedni delavski stan. Jasno je dokazal, da pri sedanjih razmerah ubogi delavec in nižji uslužbenec svoje stanovanje v primeri z njegovimi dohodki dva do trikrat dražje plačuje kakor pa bogataš. Delavec mora mnogokrat celo polovico svojega pičlega zaslužka dati za stanarino, zraven pa stanuje še le v luknjah in ne v človeka vrednih stanovanjih. Bogatin si najme lahko lepo, zdravo in prostorno stanovanje in plača najemščine k večjemu le

15 do 20 odstotkov svojih dohodkov. Špekulanti, ki gradijo takozvana delavska stanovanja si delajo velike dobičke v škodo najemnikov stanovanj. Vse stroške, davke in doklade porazdele na najemščine posameznih stanovanj in tako jih plačuje le ubogi delavec, ne pa gospodar. Gotovo je tako, ako bi bilo nasprotno in ne bi mala delavska stanovanja posestnikom ne dala ogromnih dobičkov, bi le-ti denar nalagali v hranilnice ne pa zazidali v hiše. Ker taki graditelji hiš prav nič ne gledajo in skrbje, da bi bila taka mala stanovanja tudi zdrava, so delavske hiše tudi prava gnezda raznih bolezni. V nekem dunajskem okraju stoji taka hiša z okoli 24 stanovanji in ima pod svojo streho celo sobo-mrtvašnico, kar dokazuje, da mora v tej kasarni biti umrljivost zelo velika. Taka premajhna stanovanja, ki jih nikdar ne obsveti solnce in ki še svezemu zraku niso dostopne, pa niso samo zdravju ampak tudi npravnosti zelo škodljiva. Premnogokrat izvršuje imejitelj takega stanovanja v njem tudi svojo, včasih že samo na sebi zdravju škodljivo obrt, čez noč pa spe družina in pomočniki v enem prostoru skupaj stlačeni. V Budimpešti je bila pred nekaj leti oblastvena revizija delavskih stanovanj in se je nad 500 takih kot popolnoma neprimernih in zdravju škodljivih za vedno od nadaljnje uporabe kot stanovanja prepovedalo ter zaprlo. Na veliko višji stopinji so v tem oziru v drugih državah kar se tiče delavskih stanovanj nadkriljuje vse druge države Angleška in Belgija. V obeh teh državah imajo že zdavnej večja mesta takozvana delavska predmestja. To pa niso navadni zapuščeni kraji, kakor bi morda po naših britkih izkušnjah v naši domovini kdo sodil. Ta delavska predmestja so krasni vrtovi delavskih ličnih hišic, sličnih malim vilam Vsaka taka hišica je obdana z malim lepim vrtičem in v nji kraljuje samo eden sam gospodar s svojo družino. Ker pa ko ta predmestja na robu velikega mesta, je s primernimi prometnimi sredstvi preskrbljeno, da stanovačci teh naselbin zjutraj lahko v mesto na delo in zvečer nazaj domu pridejo. Ti okraji so namreč s središčem, koder se nahajajo vse tovarne, uradi itd. zvezane s cestnimi in drugimi železnicami. Zjutraj peljejo vlaki ogromne množice delavcev v mesto na delo in zvečer zopet nazaj med njih družine. Gospod govornik je razmere na licu mesta proučil in povsod, koder je vprašal, ali so pa ljudje tudi zadovoljni, da stanujejo tako daleč izven mesta, se mu je odgovorilo, da je ni večje sreče kakor pa zvečer po trudapolnem delu ostaviti zaduhli mestni zrak ter preživeti počitek v lastni hišici, na svežem zraku in v krogu brhke, zdrave družine. Kako pa so ti ljudje postali tako srečni, da imajo svoje lastne domove? Potom stavbnih zadrug in po zaslugi državnih in mestnih uprav. Take stavbne zadruge dobivajo od držav cenovne kredite ali pa celo brezobrestno posojilo. Mestne uprave kupijo večje parcele sveta in ga dobe ceneje kakor pa posameznik majhne parcele od privatnih špekulantov. Svet se potem razdeli in odaja delavcem, ki nameravajo si graditi lastni dom po lastni ceni. V okolici Dunaja je tudi že večje število takih delavskih hišic, ki jih stavi konzorcij podjetnikov. Železniško ministrstvo je je za svoje uslužbenke dalo jamstvo, da bodo oni, ki vzamejo dograjeno hišo v last tudi redno plačevali amortizacijske obroke. Na ta način postane čez 20 do 25 let lahko najnižji dela-

vec za isti denar, ki bi ga moral v tem času splačevati oderuškim hišnim gospodarjem za najemnine svoj lastni gospodar in s ponosom bode lahko rekel, da je delal in trpel zase in za svoje potomce. Tudi avstrijska vlada se je po dolgem času odločila v prid delavskega stanu in sklenila zakon, da ona z glavnico 25 milijonov kron sledi zgledu Angliji in Belgiji. Ležeče je sedaj na delavstvu, da se združi v stavbinske zadruge in izkorišča dobrote novega zakona. Država podpira take zadruge na ta način, da da za male obresti direktno sama posojilo, ali pa garantira za ceneno posojilo pri kakem drugem denarnem zavodu. Na ta način si bo lahko delavec v 20. do 25. ali 30. letih z istim denarjem, morebiti 25 ali 30 kronami na mesec prištedil svoj lastni dom, v katerem se bode zamogel že celi ta čas čutiti domačega, nikdo mu ne bo mogel odpovedati stanovanja in nikdo mu ne bo povišal stanarine. Gospodu predavatelju bodi izrečena naša najiskrenejša zahvala in ga že za naprej prosimo, da nam privošči še mnogokrat nam toliko potrebnega pouka. — Že pri tej priliki pripomnimo, da bomo sestanke pomnožili na dva na vsak mesec, kajti tok časa zahteva, da se kolikor mogoče pogosto snidemo, se bodrimo in vežbamo za boj proti težavam življenja. Vsem udeležencem sestanka hvala — onim pa, ki so še mlačni, pa kličemo: na dan možje!

Tobačno delavstvo.

Z ozirom na regulacijo plač tobačnega delavstva izide prihodnji teden že 2. številka »Glasnika«. Že danes opozarjamo nanjo.

SHOD TOBAČNEGA DELAVSTVA.

V sredo dne 4. januarja je imelo podporno društvo shod, na katerem sta govorila državna poslanca dr. J. Krek in J. Gostinčar. Dvorana je bila do zadnjega kotička natlačena. Dr. Krek je omenjal, da se je zadeva glede prejemalk že uredila v smislu njih zahtev; ta stvar nam jasno dokazuje, kak upliv ima naša dunajska zveza, katera je po poslancih krščansko socialne stranke prejemalkam do njih pravice v tako kratkem času pripomogla. Največ zaslug pri tem pa ima naš poslanec Gostinčar, ki je nemudoma v tej zadevi pri direkciji posredoval in tudi to dosegel, za kar so prejemalke pro-sile. Da misli Slovenska Ljudska Stranka resno z našimi delavci in z njimi računa, priča to dejstvo, da bomo slovenski poslanci poslali v proračunski odsek v državnem zboru poslanca Gostinčarja. V najvažnejšem odseku bo torej sedel Gostinčar in poročal o Vaših težnjah in zadevah. Naša stranka bo zmeraj s slovenskim delavcem. Nadalje pravi dr. Krek, naj ne pozabi delavstvo na edinost! Skupaj držimo in če ne moremo vsega naenkrat doseči, vztrajajmo prej ali slej bomo prišli vsi na vrsto. V letu 1911 pridejo delavci pri občinskih volitvah prvič do vpliva. Smo zato, da imajo tudi delavci v javnosti svoje pravice. Mi hočemo ta brezen nasuti, ki je sedaj med delavcem in gospodo, da bo delavec užival tisti ugled in spoštovanje, kakor gospoda. Ne prepavajmo delati med stanovi, kaor jih dela socialna demokracija, ampak vse stanove zbliževati, to je naša naloga. Ako bi imela samo socialna demokracija na svetu besedo, bi bil delavec na svetu najbolj osovražen!

Naš cilj je torej ravnopravnost delavskega ljudstva.

Nato je poročal poslanec J. Gostinčar o svojem razgovoru z direktorjem na Dunaju. Povdarjal je, da mu je direktor obljubil, da se plače ne bodo zmanjšale. Omenja, kako malo se brigajo socialni demokratje v državnem zboru za tobačno delavstvo. V zbornici pač stavijo tu pa tam par resolucij, kakor se je to o priliki, ko se je prosto sobotno popoldne uvedlo, zgodilo: a v odseku, ko se gre zares, pa ni noben socialni demokrat ust odprl. Tisto, kar smo pa mi v odseku predlagali, se je pa skoro vse sprejelo. Lahko rečemo, ako bi nas ne bilo, bi tobačno delavstvo blo silno prikrajšano. Po nekaterih besedah urednika Fr. Kerhnetaja je shod sklenil, da se sestavi spomenica, v kateri delavstvo svoje težnje in želje obrazloži in se naprosi poslanec J. Gostinčar, da bi te naše zahteve tudi v proračunskem odseku podpiral, ko bodo prišle na vrsto tobačne zadeve.

Iz pripravljalnice smodk se nam poroča: Žalostno leto smo dočakali. Rečeno nam je bilo, da ne bomo na noben način manj zaslužili kakor lansko leto. Pa že prvi teden smo dobili 2 K manj kakor ponavadi. Popred smo imeli od viržink od 1000 kosov 15 vinarjev, sedaj pa imamo 12 v in pa nekaj desetink več. Ravno tako imamo pri kratkih smodkah sedaj približno 2 vinarja manj kakor lani. Lansko leto je prišlo na teden 27 K 60 v, letos pa 22 K 80 v in pa 4 K 80 v osebne doklade. Vprašanje pa nastane ali smo tudi sedaj v tistem razredu za pokojnino, kakor smo bili poprej. Po tem plačilu, kakor ga imamo sedaj urejenega, ne pridemo na boljšo plačo, kakor jo imamo zdaj, še pet let. Poleg tega imamo zelo težko delo v pripravljalnici; že do zdaj smo imeli toliko posla, da smo ga komaj zmagovali, sedaj so nam pa še enega moža vzeli in povrh plače zmanjšali. Gotovo ni težjega in sitnejšega dela v tovarni kakor je naše; zdaj v sušilnici, zdaj na dvorišču, zdaj zopet v kleti; in pri tem zmiraj dobre čiste čevlje imeti, ker pride drugače v kleti voda v čevlje! Upamo, da se bodo te naše želje čule na pristojnem mestu in tudi uslišale!

Ljubljansko krščansko socialno delavstvo.

Padec Glavne hranilnice in posojilnice v Ljubljani. V nedeljo ob 10. uri dopoldne so zborovali člani dr. Hudnikove Glavne hranilnice in posojilnice. Zborovali ali prav za prav prepirali so se nad tri ure. Zborovanje je otvoril znani Turk, za predsednika so pa izvolili tistega dr. Oražna, ki je prodal svojo pivovarno Nemcem. Dolgov ima »Glavna« 4.015.723 K, nepokritih je 1.287.782 kron. Največ je dolžan posojilnici dr. Hudnik, namreč 1.200.000 K. Mož je tako dobro načeljeval in upravljal njegovi posojilnici poverjeni denar, da ni plačal nobenih obresti. Hudnik ima nekaj hiš na Dunaju, ki so vredne 350.000 K. Kakor se je izjavil revizor celjske »Zadružne zveze«, ki ji je pripadala »Glavna«, da med 3.900.000 K posojil jih je 2.500.000 K dvomljivih, torej takih, da jih ne bodo mogli več iztirjati. Dr. Hudnik je gospodaril zelo domače. Za svoje špekulacije si je izposojal denar, ne da bi mu dovolilo to načelstvo. Že leta 1899 je manjkalo 30.000 K, primanjklaj je bil vsako leto višji. Zborovalci so vpili: »Zakaj ni že dr. Hudnik zaprt!« Sklenili so, da Glavna hranilnica in posojilnica likvidira. Mi poročamo o tem liberalnem škandalu zato, da dozna tudi naše delavstvo, kako da gospodarijo liberalci sebi v korist. Liberalci imajo zdaj res smolo. »Agro-Merkur« je šel rakom živžgat, sledila mu je zdaj »Glavna«. Mi zelo obžalujemo, ker so bili tudi nekateri naši somišljeniki tako kratkovidni, da so postali člani Hudnikove hranilnice in posojilnice, dasi imamo tudi v Ljubljani n. pr. Ljudsko posojilnico, ki ne le, da ima velik rezervni zaklad, ima tudi v načelstvu člane, ki so zelo bogati možje, milijonarji, in kar je glavno, da ji načeljuje načelnik naše stranke dr. Šusteršič. Ljudska posojilnica je dejansko naš najtrdnjši zavod, ki mu tudi delavstvo lahko zaupa svoj trdo prisluženi denar. To pišemo zato, da obvarujemo svoje ljudi škode, in pa tudi zato, da izpoznajo naši ljudje, kako da gospodarijo tisti liberalci, ki hočejo še nadalje v Ljubljani vladati in gospodariti.

Z ljubljanskega trga. Vse kriči o draginji, ki je res za revno prebivalstvo ne-

znosna. Vse si želi v tem oziru zboljšanja, le ljubljanski tržni urad z njegovim nadzornikom dela z vso silo na to, da bi bila draginja še večja. Revne kmečke ženice, ki prinesejo prodajati kake malenkosti, šikanirajo brez usmiljenja in pomisleka. Prejšnje čase se je smelo prodajati v torkih in petkih zvečer pred rotovžem, sedaj se to ne sme več. Delavka, ki more kupiti le ob prostem času, torej zvečer, je sedaj ob vsaki priliko kupovanja. Gospodom je bilo brez dvojbe hudo, da so bolj revni ljudje včasih malo ceneje kupili. Kmetje so nad ravnanjem tržne oblasti iznenadeni, tako da bodo začeli iskati trga za svoje pridelke drugje, ki jih bodo radi sprejeli. Vprašamo g. Ribnikarja, če si na ta način predstavlja aprovizacijo mesta? Čevljarji niso še nikdar delali sukenj!

Med brati in sestrami.

Za umrlega delavca Češnovarja, ki je zapustil veliko število nepreskrbljenih otrok je darovalo tobačno delavstvo 22 K 74 v, Iv. Gostinčar 1 K, Fr. Kerhne 3 K. Srčna hvala vsem! Prosimo nadaljnih prispevkov. — Uredništvo.

Iz Tržiča. V nedeljo dne 8. t. m. smo imeli pri nas predavanja v prostorih društva Sv. Jožefa. Predaval je poslanec Gostinčar o delavskih stanovanjih. Govoril je pa tudi o potrebi dobre delavske organizacije. Povedal je tudi, koliko plačamo prostovoljnega davka na razne užitke, ki niso živila. Tako davek na žganje in pivo, loterijo, tobak. Osebito davek na opojne pijače in potrošnje za tobak, kažejo jasno, da bi se draginja zdato znižala, ako bi ljudje živeli pametno. Priporočil je tudi edini res delavski list »Naša Moč«. Zaradi prireditve veselice ob 7. uri zvečer se je preložila ustanovitev predilniške skupine J. S. Z. na torek dne 10. t. m. zvečer. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano.

Javornik. Shod J. S. Z. za skupino Javornik se je dobro obnesel. Z velikim zanimanjem so navzoči delavci sledili predavanju gospoda profesorja Dermastia, v katerem je govoril o potrebi in koristi združevanja delavstva zlasti v strokovnih zvezah. Delavec se mora organizirati radi delodajalca, ki je tudi organiziran, da bo mogel predenj stopiti s svojimi upravičenimi zahtevami. Organizirati se mora, da bo mogel dvigniti svoj glas in opozoriti državno oblast na njeno dolžnost varovati slabjšega pred močnejšim. Tako združevanju pa je delavstvu zlasti sedaj potrebno, ko se mu odpra po novem občinskem redu pot v občinske zastope, kjer se toliko lahko stori za delavca trpina. Toda, da bo imel delavec koristi od organizacije, mora biti organizacija prva. Mi sicer že imamo strokovne organizacije in sicer soc. demokratske, a to so take, da jih delavec nikakor ne more podpirati in se jim zaupati. Soc. demokratske organizacije so bolj agitatorične organizacije, kakor pa strokovne. Denar, ki ga delavec plačuje, se večina vporablja v politične namene. Saj ravno zadnje je bilo vzrok, da so se češki socialni demokratje uprli nemškimi soc. demokratom. Zaupati se ne more voditeljem in tajnikom soc. dem. organizacije, ker se od teh le prevečkrat izvrše defraudacije, kar se spozna iz poročil v časopisih. Soc. demokrat tudi drugače postopa ko pride do moči in veljave, kakor pa je prej, ko še svojega stolička ni dosegel. Lep zgled nam je francoski ministrski predsednik Briand. — Le Jugoslovanska Strokovna Zveza, kateri se sme zaupati, v kateri se mora zbrati le pošteno delavstvo. — Ta izvajanja govornika pa so bila prav vseč nekaterim rdečkarjem, ki so počastili naš shod s svojo navzočnostjo. Med njimi smo zapazili celo njihovega voditelja Antona Kristana. Med govorom se je rdeči Tonček nekaj oglašal. Menili smo, da želi besede. Toda ko bi imel priti do besede, mu je sapa zastala. Vrgel je puško v koruzo in je zbežal, češ, ne maram govoriti. Mi vsi smo se mu prav pošteno smejali. Gotovo bi nam bilo še bolj v zabavo, če bi bil tudi malo usta odprl. No pa je že smola. Kako naj govori med navadnimi delavci, ko ve, da mu nihče ne verjame. Ko bomo prihodnjič zopet imeli kak shod, bomo prav veseli, ako nas bo zopet prišel zabavat Tonček iz Idrije s svojo strahopetnostjo.

Jesenice. V »Napreju« bi se zopet naši rdečkarji radi malo oprali, pa ne bo nič, če se bolj perete, bolj ste umazani. Radi bi presukali, da bi »Naša Moč« narobeprav poro-

čati. Pa ne bo treba. Ako se boste le prali, priobčimo imena rdečkarjev, ki so šli na pristojno mesto, da imajo njih sodelavci preveliko plačo, naj se onim vzame in njim da. To bo šnoftobak! Za resnico utajiti ste soc. demokrati takoj pripravljeni. Zaradi vaših obrekljivih laži pa mora Ante Kristan romati pred sodišča. Menda vas je precej dobro za ušesa prijel, ker je tako pogorel zaradi predsednika strokovnega društva. Svetujemo vam, da naj bo na vašem prihodnjem shodu bera za diplomu, ker soc. demokratje A. Kristana na Jesenicah tako farbajo.

Sava. V nedeljo zvečer ob pol osmi uri bo v Delavskem Domu skioptično predavanje o Rimu, ki ga priredi »Kat. delavsko društvo«. Vabimo s tem vse prijatelje društva in delavstva, da se istega udeležijo, ker bo predaval očividec.

Sava. Politično društvo je imelo svoj redni občni zbor 8. t. m. v Delavskem Domu. Udeležba je bila naravnost sijajna, dasi listi niso opozarjali nanj. Iz poročil se razvidi, da društvo kljub malim sredstvom vrlo deluje. V odbor so voljeni razun treh novih vsi stari odborniki. Priporočamo vsemu delavstvu, da k društvu pristopi. Letni prispevek znaša eno krono, kar se plača društvu nemu blagajniku Balantiču ali načelniku Fr. Čebulju.

Sava. Dne 8. januarja se je vršil občni zbor našega strokovnega društva. Iz raznih poročil na zboru razvidimo, da je društvo delovalo v prid delavstva. Posredovalo je štirikrat pri ravnateljstvu, prirejalo predavanja in druge prireditve. Iz blagajnikovega poročila se razvidi, da je imelo društvo v pretečenem letu dohodkov 1666 K 1 v, izdatkov 1223 K 19 v. Društvena gotovina znaša 5506 K 91 v. Pomnožil se je torej kapital za 633 K 77 v. Društvo stoji gmotno prav dobro ter pride vsako leto že lepo število kron za obresti. Po malem zbiramo skupaj, od tega imamo podporo v boleznih ter še nekaj na stran denemo. Sklenilo se je povečati bolniško podporo na 90 vinarjev dnevno ter da se le za prve tri dni v bolezni ne dobi podpore. Pogrebna podpora se plačuje le v vsakem slučaju po 30 v. V odbor so bili izvoljeni sledeči: Načelnik Korošec Ivan; namestnik Krivec Ivan; tajnik Hafner Ivan; namestnik Veber Stefan. Odborniki: Lavtižar Rudolf, Štebe Ivan, Žnidar Anton, Maček Matija, Klemenčič Jakob, Stražišar Jožef; namestniki: Roman Franc, Rejc Janez, Lavseger Gregor, Markiseti Franc, Zupančič Franc; računski pregledniki: Rajnhard Lovro, Novak Franc, More Franc. Želimo društvu, da se i nadalje tako krepko poteguje za pravice delavstva.

Idrija. Na praznik Svetih Treh Kraljev, se je vršil shod strokovnega društva rudarjev in političnega društva. V imenu strokov. društva je otvoril predsednik Ivan Kavčič shod, nato so se prečitale resolucije, katere se bodo poslale na pristojna mesta. Te resolucije bomo svoječasno objavili v »Naši Moči«, za danes naj le omenim, da se je sklenilo glede zastaranih pravic, ki smo jih imeli še pred 30 leti, namreč: steljo, kurjavo, pašnike itd. skoro zastoj, in sedaj smo z leti vse izgubili. Druga važna resolucija je pa glede delavskih plač in konečno se tudi odpošlje neka pritožba na rudarsko zadrugo glede na kontrolne znamke. Katehet Oswald nam je pojasnil rekurz, ki se je poslal deželnemu odboru glede na občinski proračun. Razkrinkal je nakane naših liberalcev, ki hočejo na račun davkoplačevalcev le sami sebi dobro postlati, za druge širše sloje pa nimajo srca. Omenil je tudi kako je Kristan po klerikalcih na nekem shodu udrihal, ko je svojim ovčcam razlagal nov občinski volivni red, češ, da so jih oropali, ker jih bo veliko izgubilo svojo pravico voliti. Mož je namreč razlagal iz tiste knjižice, ki je izšla iz Lampretove tiskarne, ki se pa nikakor ne vjema z dotično knjižico, ki je izšla v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Čudno se glasi v Lampretovi izdaji § 15, ki ima tri odstavke, med tem ko ima ona iz »Kat. Bukvarne« le dva. G. dekan Arko je zavrnil nekatere pomisleke, glede na našo posojilnico, češ, da se s tem hoče pritiskati na volivce. No, zato naj rajši pred svojim pragom pometajo. Ko se je še nekoliko debatiralo z ozirom na volitve rudarske zadruge, je zaključil predsednik shod. Omenimo naj še, da je bilo tudi nekaj sodrugov na shodu in da je eden prav svobodomiseln in nemoteno sedel pri mizi ter pisal, med tem, ko se eden naših na njih javnih shodih ne sme prikazati z listkom v roki, ker ga mu brž vzamejo. No pa naj še reče kdo, da

pri nas ni svobode, med tem ko naši nasprotniki o svobodi še pojma nimajo.

Kako deli Tinče dividende. Neka oseba je prinesla listek Tinčetu, ik je bila nakupila med letom za precejšnjo vsoto blaga, pokazala je, za koliko da je že skupila med letom ter je zahtevala dividende obenem. Toda Tinče je kar kratko odvrnil, češ, da so ponarejeni ter jih je strgal in tako ni bilo dividende. Prav je, da se pokaže Tinče v pravi luči. To je tisti, ki pravi, da mu ni za dobiček, ampak je zadovoljen, da ljudem le ustreže. Obenem je pa za poduk, kdor hoče dobiti dividende in sicer večje, ta naj pristopi v naše Gospodarsko društvo, ako bo vsak storil to, pa bo tudi Tinčeta in druge minila zadovoljnost ljudem streči.

Roza Jelodvorska. V nedeljo, 8. januarja 1911 so člani in članice s. k. izobraževalnega društva za Selo in Moste predstavljali igro Roza Jelodvorska. Udeležba ogromna. Ta krasna in zgodovinska igra naj bi se popolnoma udomačila v izobraževalnih društvih. Strmé je občinstvo občudovalo koliko bridkosti in sovraštva mora prestati grof Častimir. Kako ponosen in zmagovit je, dokler je prost. In končno, ko ga vjame in izsledi njegov največji sovražnik vitez Strašimir in ga pusti vreči v ječo. Tudi žena Strašimirova, Hildigarda, je vsa obupana in nima upanja do svojega moža, da bi postal rpavičnejši. Potem kako ga Bog po njegovem lastnem otroku izpreobrne, da postane najboljši in najsrečnejši mož v svoji družini. Tudi ogljar Jakob in njegova žena Marjeta sta prav dobro pogdila svoje vloge. In ako omenimo še vratarico Heleno, da ni imela pri-raščenega jezika in njen mož Lojze je znal kaj dobro pritrjevati svoji jezični ženi. Ena grofinja je nekoliko pretiha, a drugače njen nastop prav dobro imponira. Krona cele igre je bila Roza, katero ulogo je imela gosposdična Milka Ceglar. Z občudovanjem in z neko nepotrpežljivostjo je občinstvo pričakovalo vsakokrat njenega nastopa. Saj se je ap tudi potrudila, da je bilo zaslužno občudovanje. In ko se je po igri občinstvo razhajalo, je želelo, da bi se kaj kmalu ponovila ta zanimiva igra. Pogumno, neustraseno napreji!

Prometna zveza.

Družinski večer članov Prometne Zveze se prav posebno priporoča, da ga ne pozabimo, obetajoč, da nam bo nudil toliko zdravega razvedrila, da bomo vsi želeli, da nas zopet obišče. Ne pustimo ga torej na cedilu, ne pustimo ga zapuščenega, da ne bo morebiti mislil — ta družinski večerček — da ne maramo zanj. Pridimo torej vsi, od daleč in od blizu; družinski večer je najbolj nepristransk in sprejme vsakogar z enakim veseljem. V nedeljo dne 15. t. m. ob peti uri popoldan se zagotovo vsi z našimi družinami najdemo na posetu pri »družinskem večeru« v »Rokodelskem Domu«.

Prvačina. Nastopilo je novo leto v teku časa, nastopi pa naj tudi nam doba pomlajenega resnega dela. Vsak član Prometne zveze naj se zaveda, da je njegova dolžnost delati za naše koristi; vsaka nemarnost in brezbriznost je v kvar posamezniku in celoti. Kako brezmiselni in brez pojma o potrebi in pomenu organizacije so nekateri, ko jim že vsak momentani nedostatek zadostuje, da »pobegnejo«. In oni, ki se jim zdi 70 vinarjev na mesec preveč plačati? Res žalostno dovolj, da smo še tako ozkosrčni in brez vsake stanovske zavednosti. Tovariši somišljeniki! Vzdrnite se, otre-site se vseh kvarljivih predsodkov, zavedajte se resnega položaja in združite se z nami pod okriljem Prometne zveze. Ko je kdo prisiljen pristopiti, ko rabi že pomoči organizacije, tedaj je že prepozno. Le z združenimi močmi zamoremo doseči, kar nam gre po božjem in naravnem zakonu ter kljubovati vsem zlom in boleznim, katere se nahajajo na telesu naše železniške uprave, in tudi onim boleznim, ki kvarijo duše in telesa naših sotrpinov in ki jih navadno imenujemo denuncijantstvo in šikaniranje drugače mislečih. Tudi za te bolezni bode-mo našli sredstva, da jih zlečimo, če ne z opomini, pa z drugimi primernimi zdravili. Prometna zveza jih ima dovolj v za-logi. Ne dotikamo se radi oseb, nam je le za stvar samo, mi nastopamo torej odkrito

— pa energično. To stoji zapisano v prvi točki programa Prometne zveze in mi ji za-upamo.

Redni občni zbor »Prometne zveze« se vrši na Dunaju dne 25. in 26. marca t. l. Vabila na krajne skupine in večje plačil-nice so razposlana. Manjše plačilnice in na-biralnice pa bodo zastopali delegati bliž-njih krajnih skupin. Skupina Ljubljana ima nalogo zastopati plačilnice Št. Peter na Krasu, Planina, Škofja Loka, Kranj, Javor-nik in Podbrdo ter sme odposlati dva od-poslanca. Da pa bo tema dvema odposlan-cema tudi mogoče imenovane plačilnice in njih člané primerno zastopati, je prepo-trebno, da se izvrše pravočasno vsi dogo-vori, tikajoči se zadev, ki bi jih bilo treba pri občnem zborovanju dati v pretres. Vsi vodje teh plačilnic so torej nujno prošeni, svoje natančne naslove nemudoma pod na-slovom A. Koleča, Ljubljana, Jenkova uli-ca 14, naznaniti ter tudi potem na vsako dostavljeno pismo točni odgovor poslati, ker cela predpriprava mora biti v teku me-seca januarja rešena. Potrebno je, da se člani Slovenci enkrat postavimo po koncu, da bodo naši tovariši Nemci spoznali, da nas ni tako neznatno število, ko pa mogoče oni zdaj sodijo. Torej zavednost!

Važno za osebe delavnic c. kr. držav-nih železnic. Dne 11. grudnia m. l. vršilo se je na Dunaju predposvetovanje zastopni-kov delavnic Dunaj in Linc in se je po dalj-šem razpravljanju zasnoval spored konfe-renci, ki se ima dne 19. svečana t. l. na Du-naju v prostorih Prometne zveze, Mariahil-ferstrasse št. 141, vršiti. Konferenca je za vse delavniško osebe c. kr. državnih želez-nic ter želi centrala naše organizacije, da je vsaka delavnica po najmanj enem od-poslancu zastopana. Delegati se morajo naj-kasneje do 1. svečana t. l. centrali nazna-niti. Našim članom, uslužbenim v delavnici Ljubljana drž. žel., priporočamo to nujno v poštev.

Odbor skupine Ljubljana se vabi za dan 18. januarja t. l., ob pol 8. uri zvečer v »Rokodelski dom« k nujni seji, ter se vsi člani-odborniki naprošajo, da gotovo pri-dejo.

Računski zaključek centrale za četrto četrtletje 1910. Nastopno vam podamo v glavnih potezah računski zaključek centra-le za dobo od 1. septembra pa do 30. no-vembra 1910. Prebitek tretjega četrtletja 11.435 K 39 h, mesečni prispevki 14.569 K 30 h, vpisnine 145 K 60 h, razni dohodki 1392 K 12 h. Med raznimi dohodki je zapo-padeno 855 K 41 h za društveni koledar. Stroški so znašali: za pravovarstvo 1146 K 1 h, za podpore 560 K, za agitacijske stroške 1032 K 56 h, za časopise 3413 K 35 h, uprav-nih stroškov je bilo 3968 K 34 h, skupinam in plačilnicam prepuščeni deleži so znašali 2452 K 69 h, napaka pri poštni blagajnici-hranilnici 205 K 79 h, tako je torej znašalo stanje blagajne dne 30. novembra 1910 13.641 K 55 h. Oddelek za bolniško odpravi-nino pa je izkazal: prenos od prejšnjega čet-rtletja 9351 K 32 h, dohodkov 9362 K 86 h, izdatkov pa 7200 K, tako da je ostalo z 30. novembrom gotovine 11.514 K 18 h. Ozna-čene številke jasno dokazujejo umno in varčno gospodarstvo centralnega odbora in morajo ne le vsakemu članu, ampak tudi onemu, ki gleda Prometno zvezo še skozi »špegle nezaupljivosti«, napolniti s prepri-čanjem, da stoji drevo Prometna zveza na zdravi podlagi pravičnosti.

Plačilnica Zatičina je praznovala v ne-deljo, dne 8. t. m., svoj prvi rojstni dan. Imela je prvo občno zborovanje. Kakor smo posneli iz nagovora tovariša Medveda, vod-ja te plačilnice, se je vršil ustanovitveni shod lani na dan 9. januarja. Veliko zaprek je bilo treba odstraniti, veliko nasprotstev premagati, da se je zasadilo seme tej kr-ščanski organizaciji železničarjev dolenj-skih prog, ki danes kaže, da je bila potreb-na. Po primernem pozdravu došlih članov in gostov, med zadnjimi gospoda višnje-gorskega župnika, gospode župane iz bliž-nje višnjegorske okolice in pa gospoda ko-merčnega svetnika, državnega in deželnega poslanca Povšeta se je volilo predsedstvo, in sicer predsednikom tovariš Šmuc Ant., njega namestnikom Kastelic France, zapi-snikarjem Gruden France in njega namest-nikom Novljan Anton. Po kratkem nago-

voru poda predsednik besedo tovarišu Med-vedu, vodju plačilnice, da poda sliko o de-lovanju in stanju plačilnice v prvem letu njenega obstanka. Iz poročila posnemamo: Gibanje med železničarji dolenjskih prog se je začelo v septembru leta 1907 in od ta-krat je postala želja in potreba vedno in vedno večja, da se ustanovi podružnica Prometne zveze. Kakor omenjeno, se je ta misel pred enim letom udejevala. Plačil-nica Zatičina šteje danes 61 članov, od ka-terih je 31 včlanjenih pri mrliškem skladu. V minulem letu sta se prigodila dva slu-čaja smrti, obakrat se je mrliška odpravi-nina točno nakazala in izplačala. 22. vino-toka je član Barl ponesrečil, pri katerem se vrednost organizacije živo kaže. Odkazalo se mu je namreč na mesec 5 K 8 h vpokoj-nine. Zadevo ima že pravni zastopnik Pro-metne zveze v rokah. Ob času nadomestne državnozbornske volitve, iz katere je izšel poslanec Jarc, so člani plačilnice zvesto stali ob strani S. L. S. Poslancem Sloven-skega kluba se je predložila spomenica s prošnjo, da se oni zavzemajo na merodaj-nih mestih za dovolitev draginjske dokla-de. Gospod poslanec Gostinčar je tudi stal-vil v parlamentu primerno interpelacijo. Dohodkov je imela plačilnica 928 K 30 h in ravno toliko izdatkov. Gospod tovariš in vodja je njemu pripadajoče provizije v zne-sku 31 K 17 h blagodušno poklonil kot dar plačilnici s pripombo, da se razdele po-trebnim, bednim članom. Ker ni bilo takega predloga, se je sklenilo denar plodonosno naložiti in rezervirati za morebitne nujne podpore. Tem podatkom je poročevalec pri-dejal sledeča izvajanja. Mnogi trde, da je železničar in socialni demokrat eno in isto. Morda so bile te trditve enkrat, pred dav-nim časom, nekoliko utemeljene, ali danes je pa drugače. Železničarju, ki je zmožen treznih misli, so se oči odprle, on je nehal biti suženj in tlačan kapitalizma. Služba je na videz lepa, ali njene bridkosti pozna le oni, ki jo mora opravljati. Pretresujoč je pogovor: Železničar stoji z eno nogo na sodnji, z drugo pa v grobu. Nobeden sloj — bodisi delavec ali čuvaj ali kar si bodi ni izvzet, vsem je naprteno toliko odgovorno-sti, da je treba skrajnega telesnega in du-ševnega napa, da premorejo svoje nalo-ge. Dokaz: Leta 1909 je bilo 32.046 železni-ških nezgod, pri katerih je 330 železničarjev smrtno ponesrečilo. Zapustili so 221 vdov in 429 nepreskrbljenih otročičev. V dosego pravic teh sirot je bilo treba 857 tožba. Te številke govore več ko pa debele knjige, ka-ko potrebne so dandanes organizacije, in sicer poštene organizacije. Železničar do-biva dan za dnevom novih pravil, vsako najmanjšo pravico pa si mora pribojevati. Žalibog, da se je treba premnogokrat za že zagotovljene pravice bojevati. Dosedaj je bilo nedeljsko delo plačano s poldrugo dnevno. Ali naenkrat kakor v zasmeh vsemu ihtenju vsled neznosne draginje pa se je ta modus ustavil — nedelja se pla-čuje kakor vsak drugi dan. Obljubili so ne-kako avtomatično povišanje plač delavcev, ali glej jih brite butice so iz obljubljenih 20 vinarjev napravila pet krajcarjev.

(Konec prihodnjič.)

Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. tobačne
tovarne v Ljubljani vabi Vaše blagorodje vljudno na

plesni venček

ki se vrši v soboto, dne 21. januarja 1911 v veliki
dvorani hotela „Union“. Začetek plesa ob 8. uri zvečer.

Ostoppina
1 K
udje 60 v.

Sodeluje
slavna
Slovenska
Filharmonija

Čisti dobiček
je namenjen
boln. podp.
zakladu.
Dobročiste
tudi maske
proti izkazu
vabila.

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko „Elsa fluid“. Mi smo se sami prepričali pri prsnihi, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstotica za poskušnjo K 5—, 2 tuceta K 8/60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici štev. 16 (Hrvatsko).

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

reglstr. zadruga z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta 8
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franc. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakem odbitku,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj
prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošto-
hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; **Josip
Šiška**, stolni kanonik, podpred.; **Odborniki:**
Anton Belec, posest., podj. in trg. v Št. Vidu
n. Lj.; **Fran Povše**, vodja, graščak, drž. in
dež. posl.; **Anton Kobi**, posest. in trg., Breg
pri Borovni; **Karol Kauschegg**, veleposest.
v Ljubljani; **Matija Kolar**, stolni dekan v
v Ljubljani; **Ivan Kregar**, svetnik trg. in
obr. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; **Fran
Leskovic**, hišni posestnik in blag. „Ljudske
posojil.“; **Ivan Pollak m.**, tov.; **Karol
Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Slugo

močne postave, poštenega vedenja,
sprejme takoj neko ljubljansko pod-
jetje. — Oglasiti se je pri g. A. Volta,
blagajniku „Gospodarske zveze“ na
Dunajski cesti.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERŠOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezenin, čipk, rokavic, no-
gavic, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov,
zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštne prosti.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj tr-
pežne in natančne, dobe
se pri

Fr. Čudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zasopnik
švicarskih tovarn „Uni-
on“ v Bielu in Genovi.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

A. Lukič

©

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

©

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrsno,
krepilno in slast do jedi po
spesujoče sredst. o, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želod. i krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Stadin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica
3 vin.
Pospalni prašek, proti ognji-
vanu otrok in proti p. tenu
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oces, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jajo, krepilno in slast pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 20
vin., steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsen pripo-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 10 vin., in 4 kr. 8 vin.
Železnate kroglice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 kr. no 60 vin.

Dežnike in solnčnike

domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poroča po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

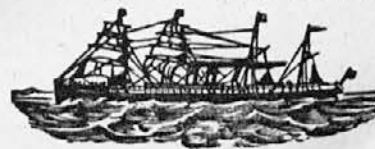
moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Štefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

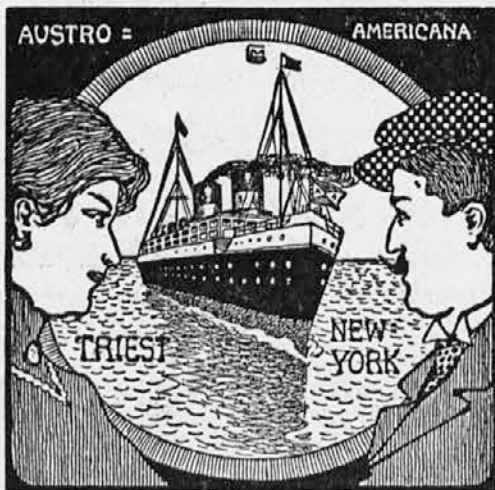
HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna p. sarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKE
POSJOJILNICE“ nasproti gostilne pri „FIGOVCU“.

Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovali naj se obrnejo
na
Simona Šmetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

IVAN JAK in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

